

№ 3 (19768) 2011-рэ илъэс мэфэку ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 13

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Щылэ мазэм и 13-р урысые печатым и Маф

Адыгэ Республикэм ижурналистхэу, къэбар жъугъэр ціыфхэм алъыгъэlэсыгъэным ылъэныкъокіэ Іоф зышіэхэу, типограф, тедзэпіэ комплексым щылажьэхэу лъытэныгъэ зыфэтшіыхэрэр!

Шъуисэнэхьат епхыгъэ мэфэкІым — урысые печатым и Мафэ фэшІ тыгу къыддеГэу тышъуфэгушІо!

Лъэныкъо пстэури къыдалъытэзэ, шъыпкъагъэ зыхэлъ къэбархэр псынкІзу цІыфхэм альыгьэІэсыгьэныр, социальнэ шІуагьэхэм анаІэ тырягьэдзэгьэныр, къэралыгьом, обществэм, цІыф пэпчъ хэхъоныгъэ ягъэшІыгъэным фэІорышІэныр зипшъэрылъхэр мы мэфэкІым зэрепхых.

ШъуиІофиіэн ціыфхэм ящыкіэгьэ дэдэу щыт, пшъэдэк Іыжьышхуй ащ пыль. Къэбар жъугъэм иамалхэм яІофышІэ пэпчъ шІэныгъэ куу иІэн, лъэныкъо пстэури къыдилъытэн, псынкІзу къэбархэр альигьэ Іэсынхэ ыльэк Іэу щытын фае.

Сыдигьуи фэмыдэу непэ журналист сэнэхьатым мэхьанэшхо иІ. СМИ-хэм ядунэе форумхэу Къыблэ, Темыр-Кавказ федеральнэ шъолъырхэм яэлектроннэ, хаутырэ прессэхэм ялІыкІохэр зыщызэрэугьоищтхэр ильэс кьэс зэхэщэгьэным Адыгеир кІэщакІо зэрэфэхьугьэр гушІуагьоу щыт. Джырэ урысые журналистикэм ипшъэрылъ шъхьаІэхэм ащыщ къэбархэр цІыфхэм алъыгъэІэсыгъэнхэмкІэ шэпхъэ зыкІхэр къызыфэгъэфедэгъэнхэр, экстремизмэм, терроризмэм, лъэпкъ, дин джэгьогъуныгъэм зэгъусэхэу апэуцужьыгьэныр.

ШъуиІоф хэшІыкІышхо зэрэфышъуиІэм, лъэныкъо пстэури къызэрэдэшъулъытэрэм, пшъэдэкІыжьышхо зэрэшъухьырэр икъоу къызэрэжъугуры Горэм яш Гуагъэк Гэ Адыгеим тапэк Ги социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэ зэришІыщтым

тицыхьэ телъ. Псауныгьэ пытэ, щыІэкІэ-псэукІэ дэгьу, насып шъуиІэнхэу, республикэ гупсэм, Урысыем апае творческэ гъэхъэгъакІэхэр шъушІынхэу тышъуфэлъаІо!

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет -Хасэм и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Общественнэ-политикэ ІофшІэным чанэу зэрэхэлажьэрэм, парламентаризмэм изегъэушъомбгъункІэ гъэхъагъэхэр зэришІыгъэхэм, хэдзакІохэм яфедэхэм якъэгъэгъунэн ишъыпкъэу зэрэфэлажьэрэм ыкІи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриІэу Іоф зэришІэрэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тамыгъэу «Закон. Пшъэрылъ. ЦІыфыгъ» зыфи орэр фагъэшъошагъ Емык I Хьэстал Хьаджэбый ыкъом, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм экологиемрэ чІыопсым игъэфедэнрэкІэ икомитет итхьаматэ.

ИТАР-ТАСС-м къызэритырэмкІэ, 2011-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу бензиным акциз иІэ хъугъэ. УФ-м и Правительствэ зэригъэнэфагъэмкІэ, бензин литрэм акцизэу зы сомэ техъо. Ащ къикіырэр бензин литрэу щакіохэм ІуагъэкІыгъэ пэпчъ къыхэкІыгъэу зы сомэ бюджетым занкізу зэрэіэкіэхьащтыр ары.

КъыкІэлъыкІощт илъэситІум акцизым джыри зы сомэ къыхахъозэ ышіыщт ыкіи ащ дыкіыгъоу индексациери агъэфедэщт. Ар 2012-рэ илъэсым проценти 6, 2013-рэ илъэсым проценти 5,4-рэ.

Экспертхэм къызэралъытэрэмкіэ, мы мэфэ благъэхэм бензин литрэм ыуасэ процент 50 фэдизэу къыхэхъон ылъэкІыщт.

гьогу фондым рагъахьэзэ ашІынэу агъэнэфагъ. Ащ ишІуагъэкІэ 2011-рэ илъэсым гъогухэм ягъэцэкІэжьын сомэ миллиард 84-рэ пэІуагъэхьащт. Ащ нэмыкІэу мы илъэсым федеральнэ автомобиль гъогухэм язэтегъэпсыхьажьын сомэ миллиард 250-рэ пэІуагъэхьанэу федеральнэ бюджетым шагъэнэфагъ.

Тыгъуасэ къыщегъэжьагъэу нзиным ыуасэ Урысыем чапыч 40 къыщыхэхъуагъ. ТиреспубликэкІи ар къытлъымыІэсыгъэу щытэп. Мы Іофым изытет зэдгъашІэмэ тшІойгъоу Мыекъуапэ дэт бензинигъэхъоп Заулэмэ тащыІагъ. Урамэу Хьахъуратэм тет игъэхъуапІэу «ЛУКойлым» ием автомашинабэ Іутыгъ. Ащ иІофышІэхэм къызэрэтаІуагъэмкІэ, тыгъуасэ, щылэ мазэм и 12-м, къыщыублагъзу бензиным ыуасэ чапыч 40 къыхэхъуагъ. Ащ къыхэкІэу цІыфхэм тхьаусыхэхэр къашІыхэу аублагъ.

Бензин изыгъэхъонэу къы-Іухьэгъэ пенсионер хъулъфыгъэм къызэрэтиІуагъэмкІэ, гъэстыныпхъэм ыуасэ къызэрэхагъэхъуагъэр лъэшэу зэхишІэнэу хъугъэ, сыда пІомэ ащ имызакъоу, коммуналь-

Акцизхэм къакІэкІорэ ахъщэр нэ фэІо-фашІэхэми, гъомылапхъэхэми ауасэхэр къыдэкІоягъэх. Пенсиеу къыратырэр зэрэфимыкъурэм къыхэкІэу, икъарыу къыхьыщтым ельытыгъэу ІофшІэн горэхэми ауж ит.

ЯтІонэрэ игъэхъуапІзу тызы-Іухьагъэм щыкІым-сымыгъ, машинэ гори Іутлъэгъуагъэп. Ау уасэхэр зытетхэгъэхэ пхъэмбгъум тызеплъым осэжъымкІэ зэрэщэхэрэм гу лъыттагъ. Ащ иІофышІэ кІэлэ ныбжьыкІэм тызеупчІым къытиІуагъ пчыхьэ нэс уасэхэм ахагъэхъонэу унашъо къызэрэ-фашІыгъэр. ЛУКойлым фэдэу мыщи зы бензин литрэм ыуасэ чапыч 40 щыхагъэхъощт. Мыщ анахыыбэмкІэ къакІохэрэр предприятиехэм ямашинэхэр арых.

Тыгъуасэ къыщегъэжьагъэу цІыфхэр гумэкІ хэфагьэх. Телевизорым епльыгъэхэм къызэра-ІорэмкІэ, илъэсым къыкІоцІ бензиным ыуасэ джыри сомэ 27-м

нэс къыхэхъонэу ары. Мыщ дэжым къэІогъэн фае бюджетым епхыгъэ организациехэм яІофышІэхэм ялэжьапкІэ илъэситІум къехъугъэу къызэрэхамыгъэхъуагъэр. Арышъ, цІыф къызэрыкІохэмкІэ мыр гумэкІыгьо шъхьаІэу къэнэжьы.

КІАРЭ Фатим.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан къытырихыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ лъэшэу гухэк ащыхъоу ассоциациеу «Адыгэ Республикэм имуниципальнэ образованиехэм я Совет» иправление итхьаматэу, Джэджэ районым инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Гуменюк Виталий Анатолий ыкъом фэтхьаусыхэх янэ дунаим зэрехыжьыгъэм фэшІ.

ЩылычгъэткІур къыкІугъэ гъогум рыраз

ЩыІэныгъэр зытетым тетэу зылъэгъун зылъэкІырэмэ ЕмтІылъ Айдэмыр ащыщ. Краснодар дэт заводэу Сединым ыціэ зыхьырэм щылычгъэткloу илъэс 35-м нахьыбэ loф щишlагъ. Машlом уlутэу щылычыр бгъэплъыныр, бгъэткіуныр, пкъыгъоў хашіыкіы-щтым фэбгъэхьазырыныр пшъэрылъ къызэрыкіоп.

Апшъэрэ гъэсэныгъэ зэригъэгъотынэу амал иІагъэп, икІэлэцІыкІугъом къин макІэп зэпичыгъэр. Сэнэхьатэу къыхихыгъэм ежь-ежьырэу зыфигъэсагъ. Опыт зиІэ рабочхэр ІэпыІэгъу къызэрэфэхъущтыгъэхэр зыкІи щыгъупшэхэрэп.

Нэгьой Долэт, ЕмтІыль Мыхьамэт, Шэртэнэ Аслъан, нэмыкІхэу ЕмтІыль Айдэмыр дэгъоу зышІэрэмэ къызэраІуатэрэмкІэ, гущыІэгъу узыфэхъукІэ акъыл къыкІэрыпхынэу щыт. ЩыІэныгъэм иуниверситет къыухыгъзу алъытэ.

Заводзу Сединым ыцІэ зыхьырэм адыгэхэр, урысхэр, къэндзалхэр, фэшъхьаф льэпкъхэм къахэкІыгъэхэр щылажьэщтыгьэх, — eIo Ем-тІыль Айдэмыр. — Льэпкьыбэ

тызэрэхъурэм ишІуагъэ къытэкІыщтыгъ. Тишэн-хабзэхэр къызэфэтІуатэхэзэ, тишІэныгъэ хэдгъахъощтыгъ, тизэфыщытыкІэхэр пытэштыгъэх.

Мы уахътэм Москва къыщаІэтырэ бырсырхэу льэпкъ зэпэуцунхэм афэгъэхьыгъэхэм А. ЕмтІылъыр агъэгумэкІы. ШІу зыгу имыльхэм ар къырагъэжьагъэшъ, тиныбжьыкІэхэм нахь тафэсакъын фаеу ащ елъытэ. Джырэблагъэ Айдэмыр ыныбжь илъэс 80 хъугъэ. ИІахьылхэр, гъунэгъухэр, Іоф къыдэзыш Гагъэхэр ветераным къыфэгушІуагъэх.

Пенсием зэкІом тІэкІурэ Краснодар дэсыгъ, ау къуаджэр нахь псэупІэ дэгъу фэхъущтэу ылъыти, иунагъо игъусэу Щынджые къыгъэзэжьыгъ. Къоджэ щыІакІэм псынкІэу есэжьыгъэми къытиІуагъэп шъхьае, ыгукІэ нахь рэхьат зэрэхъугъэр ынэгу кІэтлъэгъуагъ.

Опсэу, Айдэмыр! Уиунагъо удатхьэу Тхьэм бэгъаш э уеш І.

> САХЬИДЭКЪО Нурбый.

Сурэтым итхэр: ЕмтІыль Айдэмыр къыфэгушІуагъэхэр къышъхьащытых.

Нэбгырэ мин 200-м ехъу щы Гагъ

Урысыем ишъолъыр зэфэшъхьафхэм къары-кlыгъэ нэбгырэ мин 200-м ехъу 2010-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм щыlагъ. Илъэсэу икlыгъэм мыщ фэдэ иуахътэ егъэпшагъэмэ, 2011-рэ илъэсым иапэрэ мафэхэм тиреспубликэ зыщызыгъэпсэфынэу къэкіуагъэхэм япчъагъэ хэпшіыкізу

Краснодар ыкІи Ставрополь крайхэм, Ростов хэкум къарык Іырэ туристхэр арых Адыгеим нахыыбэу зыщызыгъэпсэфыхэрэр, — къыщыхагъэщыгъ АР-м туризмэмрэ курортхэмрэкІэ и Комитет.

Республикэм итуристическэ предприятиехэм япащэхэм къызэрэхагъэщыгъэмкІэ, 2010-рэ ильэсым тыгъэгъазэм ипэублэхэм адэжь Мыекъопэ районым ит хьакІэщхэм, туркомплексхэм чІыпІэ нэкІ яІэжьыгъэп. Ащ джыри зэ къегъэльагъо непэ Адыгеир -оатеІшеатоІшваев мехфыІр ныр ыкІи ягуапэу мыщ зызэрэщагъэпсэфырэр.

Адыгеим итуристическэ отраслэ хэхъоныгъэхэр ышІынхэм, ащ зегъэушъомбгъугъэным, мы лъэныкъомкІэ инвесторэу республикэм къихьэхэрэм япчъагъэ нахьыбэ наахеап едыжд мынеагыІш анахьэу тынаІэ тет. Мыекъопэ районым къэкІорэ хьакІэхэм зэрифэшъуашэу апэгъокІыгъэным пае икІыгъэ илъэсым чІыпІэ 270-рэ зиІэ хьакІэщхэр къызэГутхыгъ. Джырэ

уахътэ ехъулІэу туристхэр къызыщыуцун алъэкІыщт чІыпІэ 3700-рэ республикэм иІ, — къаІуагъ профильнэ комитетым и Іофыш Іэхэм.

Мы къэгъэлъэгъонхэр къызэтемыуцонхэм, ахэм ахагъамехнетоІзыал еІзепы егоах апае комитетым Іофыгъо зэфэшъхьафхэр зэшІуехых. Ахэм зэу ащыщ «АР-м итуристскэ-рекреационнэ комплекс зегъэушъомбгъугъэныр» зыфиІорэ программэу 2007—2011-рэ ильэсхэм ателъытагъэр. ПэшІорыгъэшъэу зэрагьэнэфагьэмкІэ, ащ ишІуагъэкІэ зыгъэпсэфыпІэ комплексхэм, хьакІэщхэм япчъагъэ нахьыбэ хъущт, илъэсым къыкІоцІ туристэу республикэм къакІохэрэм япчъагъэ нэбгырэ мин 675-м кІэхьащт.

АР-м туризмэм зыщегъэушъомбгъугъэным, ащ хэхъоныгъэхэр егъэшІыгъэнхэм апае мэхьанэшхо зиІэ льэныкъохэм ащыщ туристскэ кластер гъэпсыгъэным фэгъэхьыгъэ унашъоу УФ-м и Премьер-министрэу Владимир Путиныр зыкІэтхагъэр.

ЕІПЕІШФОІ чІыпІэхэр

Федеральнэ ыкІи республикэ законодательствэхэм адиштэу Адыгеим ит предприятие ыкіи организацие 66-мэ сэкъатныгъэ зиlэ цlыфхэм Іофшіэпіэ чіыпіэ 584-рэ арагъэгъотын е къафызэјуахын фае. Арэу щыт нахь мышіэми, непэ Іоф зышІэхэрэм япчъагъэ нэбгырэ . 455-м кlахьэ ныlэп.

Предприятиехэм япащэхэм мы лъэныкъомкІэ законодательствэр зэрагъэцакІэрэм, япшъэрылъхэр зэрэзэшІуахырэм тапэкІй тылъыплъэщт, сэкъатныгъэ зиІэхэм Іэпы-Іэгъу тафэхъуным тынаІэ тедгъэтышт, — къыІуагъ цІыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэным пылъ Гупчэм игъэІорышІапІэу АР-м шыІэм ипащэу Федор Федорко.

2010-рэ ильэсым къыкІоцІ ІофшІапІэ зимыІэ нэбгырэ мин 21-рэ фэдиз гъэ Іорыш Іап Іэм къеол Іагъ. Ахэм ащыщэў нэбгырэ 1200-мэ сэ-

къатныгъэ яІ. ЦЗН-м икъэралыгъо учреждениехэу республикэм икъалэхэм ыкІи ирайонхэм ащыГэхэм яшГуагъэкГэ сэкъатныгъэ зиІэ нэбгырэ 293-мэ блэкІыгъэ илъэсым ІофшІэпІэ чІыпІэхэр зэрагъэгъотынхэ алъэкІыгъ. Джащ фэдэу ежь иІоф къызэІузыхы зышІоигъо нэбгыри 142-мэ ІэпыІэгъу афэхъугъэх, охътэ гъэнэфагъэм лэжьэнхэу нэбгырэ 294-рэ предприятиехэм агъэкІуагъ, нэмыкІкІи яшІуагъэ арагъэкІыгъ.

KAIBAIPIM

Къэхъурэр нахьыбэ хъугъэ

ИкІыгъэ илъэсым имэзэ 11 Урысыем къыщыхъугъэ сабыим ипчъагъэ къалъытагъ. Статистикэм къызэригъэльагъорэмкІэ, 2010-рэ илъэсым итыгъэгъазэ къыщегъэжьагъэу шэкІогъу мазэм нэс Урысыем ирегион 47-мэ сабыеу къащыхъурэм хэхьуагь. Анахьыбэ къызыщыхъугъэхэр Москва, Санкт-Петербург, Московскэ, Калужскэ, Тюмень, Орловскэ хэкухэр,

республикэхэу Ингушетиер, Татарстан, Башкортостан, Адыгеир, Пермь краир, Ханты-Мансийскэ ык Ій Чукотскэ автоном округхэр

А уахътэм сабыеу къэхъуи лІэжьыгъэм ипчъагъи къыщыкІагъ. Мэзэ 11-м анахь макІэ зыщылІагъэр Темыр-Къохьэп Іэ федеральнэ округыр ары. Джащ фэдэх Тамбовскэ хэкур, Ханты-Мансийскэ автоном хэкур, Калининград хэкур, Санкт-Петербург, Республикэу Коми, Республикэу Карелиер ыкІи Белгородскэ

2010-рэ ильэсым имэзэ 11 Урысые Федерацием ирегион 24-мэ ашыл Гагъэм нахьи къащыхъугъэр нахьыб. Ахэм ащыщых Республикэу Ингушетиер, Темыр Осетиер-Аланиер, Къэбэртэе-Бэлькъарыр, Башкортостан ыкІи Томскэ хэкур.

Аркъ нэпцІыр ащэ

Мы мазэм и 10-м милицием иІофышІэхэм аркъ нэпцІ зыщашІырэ унэгъуитІу къыхагъэщыгъ. Кощхьэблэ ыкІи Шэуджэн районхэмкІэ ОВД-м иІофышІэхэм илъэс 72-рэ зыныбжь бзыльфыгъэў Кощхьаблэ щыпсэурэм иунэ псауныгъэмкІэ мыщынэгъончъэу щымыт шъонэу спирт зыхэтыр къырагъотагъ. А мэфэ дэдэм Мыекъопэ районымкІэ ОВД-м иІофышІэхэм ильэс 55-рэ зыныбжь бзылъфыгъэу станицэу Кужорскэм щыпсэурэм аркъ нэпцІ ыщэу къаубытыгъ.

Мы хъугъэ-шІагъэхэмкІэ уплъэкІунхэр макІох.

НэбгыритІу ахэкІодагь

Адыгеимкіэ МВД-м къызэритырэмкіэ, къи-хьэгъэ илъэсым имэфипші республикэм игъогухэм хъугъэ-шІэгъи 4 къатехъухьагъ. А авариехэм нэбгыритіу ахэкіодагъ, нэбгыритфым ylaгъэхэр атещагъэхэ хъугъэ.

фыгъо мэфитІум Адыгеатехъухьагъ. Ахэм зы водитель ахэкІодагъ. Илъэс автомобилэу «Мерседесым» исэу гъогоу Краснодар — Новороссийск гурык Іоми пассажирми

БлэкІыгъэ зыгъэпсэ- зыфиІорэм аварие щишІыгъ. Лъэшэу зэрэчъэим игъогухэм авариищ рэм къыхэк Гэу гъогум къытекІи машинэр зэпыригъэзагъ. Водителым yla-50 зыныбжь хъульфыгъэу гъэу тещагъэ хъугъэхэм Инэм щыпсэущтыгъэр къахэкІзу а чІыпІзм ыпсэ щыхэкІыгъ. Адрэ авариитІум апкъ къикІыкІэ гъошъобжхэр атещагъэхэ хъу-

Илъэс 74-рэ зыныбжь хъулъфыгъэу Мыекъуапэ щыпсэурэр Курджыпс телъ лъэмыджым ефэхи псым хэфагъ.

Статистикэм къызэригъэлъагъорэмкІэ, 2010-рэ илъэсым имэзэ 11 къыкІоцІ Адыгеим игъогухэм хъугъэшІэгъэ 518-рэ къатехъухьагъ. Ахэм нэбгыри 116-рэ ахэкІодагъ, 633-мэ уІагъэхэр атещагъэхэ хъугъэ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр льэшэу гухэкІ щыхьоу муниципальнэ образованиеч «Джэджэ районым» инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Гуменюк Виталий Анатолий ыкъом фэтхьаусыхэ янэ идунай зэри-. Ішеф местисьжоск

Илъэсым ашІагъэр къызэфихьысыжьыгъ Суд приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и Гъэlорышlа-пlэу Адыгеим щыlэм 2010-рэ илъэсым lофэу ышlагъэм,

тапэкіэ пшъэрылъэу зыфигъэуцужьыхэрэм афэгъэхьы-

гъэу гущыlэгъу тыфэхъугъ ащ ипащэу, AP-м и исуд пристав шъхьаlэу Дмитрий Ткаченкэм.

— Коррупцием пэшlyeкІогъэным ыкІи профилактикэ шІыгъэным апае мы илъэсым Гъэlорышіапіэм сыда анахьэу ынаІэ зытыригъэтыгъэр, ащ зэфэхьысыжьэу фэхъугъэхэм о пшъхьэкІэ уагъэрэзагъа?

- Мы гумэкІыгъор дэгъэзыжьыгъэным пае 2009 — 2011-рэ илъэсхэм ателъытэгъэ план зэхэдгъэуцуагъ. ЗиІэнатІэ къызыфэзыгъэфедэзэ, законыр зыукъохэрэр, ахъщэ къуалъхьэ зыштэрэ пащэхэр, къулыкъушІэхэр къыхэгъэщыгъэнхэм пае суд приставхэм я ГъэІорышІапІэ ІофшІэкІо куп щызэхэтщагъ. 2010рэ илъэсым коррупцием ылъэныкъокІэ тикъулыкъу хэтхэм бзэджэшІэгъэ 16 зэрахьагъэу дгъэунэфыгъэ, ахэм япхыгъэу уголовнэ Іофхэри къызэІутхыгъэх. Коррупцием пэшІуекІогъэным пае правэухъумэкІо органхэм зэхафынэу аГэкГэдгъэхьэгъэ материалхэм япчьагьэ, 2009-рэ илъэсым мыщ фэдэ иуахътэ егъэпшагъэмэ фэдиплІыкІэ нахьыбэ хъугъэ. Уголовнэ Іофэу къызэІутхыгъэхэр нахьыбэ зыкІэхъугъэу дгъэунэфыгъэр бзэджэшІагъэу зэрахьэхэрэр къыхэгъэщыгъэнхэмкІэ къулыкъум иІофшІэн нахь зэригъэлъэшыгъэр ары. Ахъщэ къуалъхьэ зыштэхэрэр къыхэгъэщыгъэнхэм, суд при--ставхэм яІофшІэн зэрэзэхащэ рэм ымыгъэразэхэрэм, цІыфхэр зыгъэгумэкІырэ упчІэхэм джэуапхэр къятыжьыгъэнхэм -еахиц» меІпвІши пефв

шІэгъу телефоныр» къызэІуихыгъ, джащ фэдэу фаехэр Интернет-сайтым ихьанхэ алъэкІыщт. ТшІэрэр зэкІэ зыфэгъэхьыгъэр зы — коррупцием пэшІуекІогъэныр, законодательствэр зыукъохэрэм пшъэдэкІыжь ягъэхьыгъэныр ары.

2010-рэ илъэсым иаужырэ мазэ къыщегъэжьагъэу акциеу «Илъэсыкіэм чіыфэ ттемылъэу тытежъугъахь» зыфиlорэр Гъэlорышіапіэм зэхищагъ. Мыщ епхыгъэу сыд фэдэ Іофтхьабзэха зэхэшъущагъэхэр, сыд фэдэ зэфэхьысыжьха ахэм афэхъугъэхэр?

– Акциеу зэхэтщагъэм диштэу гъогу-патруль къулыкъум, ПенсиехэмкІэ фондым, псэупІэкоммунальнэ хъызмэтым, къэлэ администрацием яІофышІэхэр тигъусэхэу рейдхэр редгъэкІокІыгъэх. ГИБДД-мрэ суд приставхэмрэ зэхащэгъэ Іофтхьабзэхэм яшІуагъэкІэ гъогум къыщагъэуцугъэ водитель нэбгырэ 69-мэ чІыфэу ательхэр а чІыпІэм щарагъэпщыныжьыгъэх, чІыфэр къэзымытыжьышъугъэ нэбгырэ 16-р суд пристав гъэцэк ак Іом дэжь къекІолІэнхэу повесткэхэр аратыгъэх. Коммунальнэ фэІофашІэхэм альэныкьокІэ гумэкІыгъуабэ къызыпыкІыхэрэм ащыщ Адыгэкъалэ. Мыщ щыІэ суд приставхэм яотдел сомэ миллиони 5 фэдиз зытефэрэ судебнэ акт 320-рэ ыгъэхьазырыгъ. ЧІыфэр зытельэу зипшъэ-

рылъхэр зымыгъэцакІэхэрэм гъэстыныпхъэ шхъуантІэр ыкІи электричествэр зэрафыпаупкІыщтыр, Іофыр ащ намыгъэсэу -ынышпа дехефыІнк мехфыІµ жьынхэ зэрэфаер къагурагъэ-

— Мы аужырэ илъэсхэм чіыфэ зытелъ ціыфхэр Урысыем рамыгъэкіынхэу унашъо ашіыгъ. О уиеплъыкіэкіэ ащ шІуагъэ горэ къета?

Федеральнэ законэу «ГъэцэкІэкІо производствэм фэгъэхьыгъ» зыфиІорэм епхыгъэу чІыфэ зытельхэр охътэ гъэнэфагъэм къыкІоцІ къэралыгъом икІынхэ фимытхэу щыт. Анахьэу ащ къыхиубытэхэрэр алиментхэр, коммунальнэ тынхэр ыкІи банкхэм чІыфэ къаІызыхыгъэхэу зымытыжьыхэрэр арых. 2010-рэ илъэсым къыкІоцІ нэбгырэ 919-мэ алъэныкъокІэ мыщ фэдэ унашъохэр ашІыгъэх, нэбгырэ 73-мэ чІыфэу ательхэр къапщыныжьыгъэх. Мыщ фэдэ екІолІакІэм ишІогъэшхо къызэрэкІорэм щэч хэлъэп. Зыгъэпсэфыгъо уахътэм, мэфэкІхэм ялъэхъан республикэм щыпсэурэ цІыфхэм ащыщыбэмэ ІэкІыб хэгъэгухэм кІонхэр якІас. Ащ дакІоу чІыфэ птелъзу Урысыем узэримык Іышъущтыр бэхэм зыщагъэгъупшэ нахь мышІэми, гъунапкъэхэм узанэсыкІэ зэхэдз щымыІэу къызэрэшъуагъэгъэзэжьыщтыр зышышымыгы эгьүпш. Чыфэ шъутельмэ е къэралыгьом шъуикІынымкІэ шъуифитыныгъэ охътэ гъэнэфагъэм къызэтырагъэуцуагъэмэ зэжъугъашІэ шъушІоигъомэ, суд приставхэм я ГъэІорышІапІзу АР-м щыІзм къыщызэІуахыгъэ телефон номерэу **52-35-85-м** шъукъытеон шъу-

— Алиментхэр зымытыгъэхэу къэралыгъом рамыгъэкіыгъэхэм япчъагъэ сыд фэдиза?

— 2010-рэ ильэсыр къызихьагъэм къыщегъэжьагъэу зэкІэмкІи Іоф 237323-рэ ГъэІорышІапэм зэхифынэу ІэкІэлъыгъ. Республикэм щыпсэухэу алиментхэм альэныкъокІэ чІыфэ зытель нэбгырэ 261-р Урысыем икІынхэ фимытхэу унашъо щыІагъ, ахэм ащыщэу нэбгырэ 73-мэ чІыфэу ателъыр апщыныжынгъах.

- Суд пристав гъэцэкіэкіо зы нэбгырэм непэ зэхифын фэе Іофыр бэдэд. Сыдэущтэу ащ шъуфырикъура?

- Шъыпкъэ, суд приставхэм яІофш непэ псынкІэ пфэІощтэп. ГущыІэм пае, икІыгъэ илъэсыр пштэмэ, зы суд приставым Іоф 1914-рэ фэдиз зэхифын фэягъэ, уегупшысэмэ а пчъагъэр бэдэд. Арэу щыт нахь мыш Іэми, тикъулыкъушІэхэм къатефэрэр зэкІэ дэгъоу зэшІуахыгъ, яІофшІэн зэрэзэхащагъэми тигъэрэзагъ. Ау ащ къикІырэп гумэкІыгъо щымыІ эу, ахэм ядэгъэзыжьын тапэкІэ тыдэлэжьэщт.

– Илъэсым къыкіоці суд приставхэм яшіуагъэкіэ бюджетым къырагъэхьажьыгъэ ахъщэр сыд фэдиза?

- ЫпэкІэ къызэрэсІуагъэу, суд приставхэм 2010-рэ ильэсым Іофышхо ашІагъ, япшъэрылъхэр щытхъу хэлъэу агъэцэкІагъэх. Мы уахътэм къыкІоцІ ГъэІорышІапІэм икъулыкъушІэхэм зэхафын фэегъэ Іоф мини 128-рэ фэдиз аухыгъ. Ащ ишІуагъэкІэ Урысыем иконсолидированнэ къытырихыгъ.

бюджет сомэ миллион 343-рэ рагъэхьажьыгъ. А лъэныкъомкІэ тикъэралыгъо исубъект анахь дэгъухэм ясатыр тыхэт.

ЗыгъэпсэфыпІэ чІыпізу «Хромая Лошадь» зыфиюорэм тхьамыкІэгъошхоу къыщыхъугъэм тикъэралыгъо щыпсэурэ ціыфхэр лъэшэу зэридзагъэх. Мыщ фэдэ гумэкіыгъом республи-кэр емыутіэліэным пае зэгорэ шъошіа, сыда анахьэу шъунаІэ зытежъугъэтырэр?

Шапхъэхэм, законодательствэм адимыштэхэу Адыгеим щагъзуцугъз объектхэм яІоф--фыІр, мынымжежестымы цІыфхэр нахьыбэу зыщызэрэугъоирэ чІыпІэхэр щынэгъончъэу щытынхэм апае суд приставхэм я ГъэІорышІапІэ, МЧС-м ыкІи МВД-м якъулыкъушІэхэр зэгъусэхэу ахэр ауплъэкІух. Законодательствэм димыштэхэу Адыгеим зиІофшІэн къыщызэтырагъэуцогъэ зыгъэпсэфыпІэ, джэгупІэ е нэмыкІ объектхэр къызэІуахыжьыгъэхэу, Іоф ашІэу зыдгъэунэфыкІэ, ахэм афэгъэзэгъэ пащэхэу ІэнатІэ зыІыгъхэм административнэ е уголовнэ пшъэдэкІыжь ядгъэхьыщт. Ар хэти зыщерэмыгъэгъупш.

Илъэсым изэфэхьысыжьхэр къышІызэ Дмитрий Ткаченкэм нэмык упч Іэхэми джэуапхэр къаритыжьыгъэх. ГъэІорышІапІэм тапэкІи иІофшІэн чанэу зэрэзэхищэщтыр, коррупцием, ахъщэ къуалъхьэ зыштэхэрэм анахьэу зэрапэшІуекІощтхэр гупшысэ шъхьаІэу къыхигъэщыгъэх. ИлъэсыкІэу къихьагъэм къэгъэльогьон я Ізхэм ахагъэхъоным, федеральнэ гупчэм пшъэрылъэу къыгъэуцухэрэр зэшІохыгъэнхэм анаІэ зэрэтырагъэтыщтыр къыІуагъ.

ДэгущыІагъэр ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан

<u> Гъэзетеджэхэр къыкІэупчІэх</u> -

Хэта къэзыгъэлъагъорэр?

Орденэу «Родительская слава» зыфиlорэр, къызэрэдгурыІорэмкіэ, кіэлабэ зыпіугъэ ны-тыхэм араты. Ар зыфагъэшъошэнэу щытыр хэта къыхэ зыхырэр, нахь тэрэзэу къэпіон хъумэ, къэзыгъэлъагъорэр: Іофшіэнымкіэ ыкіи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ Министерствэр ара, хьауми район ыкіи къэлэ администрациехэм япащэхэр ара? Сыд фэдэ фэгъэкІотэныгъа яІэхэр а орденыр къызэратыхэрэм?

гъорэр ащ Іоф зыщишІэрэ организацием иколлектив, ганхэр арых. Хэт къыгъэлъэзэхефы, лъэныкъо пстэум- гъэк Іырэр. кІи еуплъэкІушъ, субъектым

УФ-м и Президент иуна- — Президентым, фарегъэхьых. шъо къызэрэдилъытэрэмкІэ, Ащи джащ тетэу тхылъхэр а орденыр зыфагъэшъошэ- зэрегъашІэхэшъ, ищыкІагъэу, нэу алъытэрэр къэзыгъэлъа- цІыфым ар тефэу ылъытэмэ, документхэр ІуегъакІэх УФ-м и Президент иполнокъэралыгъо органхэр е чІы- мочнэ лІыкІо. Ащ ыуж ныпІэ зыгъэ Іорыш Іэжьы пІэ ор- Іэп тхылъхэр Урысые Федерацием и Президент зылъыгъуагъэми, тхылъхэр рахьы- Іэсыхэрэр ыкІи орденыр зэралІэх муниципальнэ образова- тыштым фэгъэхьыгъэ уна- хэм фэгъэк Готэныгъэу афанием ипащэ. Ащ Іофыр зэкІэ шъор лІышъхьэм къызыди-

Мыщ дэжьым къыщыхэипащэ, тэ тиреспубликэкІэ гъэщыгъэн фае мы орденыр

зэраратырэ шІыкІэм зэхъокІыныгъэ зэрэфэхъугъэр. Ар зыфэгъэхьыгъэр кІэлэцІыкІу пчъагъэу ны-тыхэм апГугъэр ары. ТапэкІэ орденыр зэратыщтыгъэхэр сабыиплІ ыкІи ащ нахьыбэ зыпІугъэхэр арыгъэмэ, джы — сабыибл е нахыбэ зыпІугъэхэр ары. Къэралыгъо наградэр затырэр яблэнэрэ кІэлэцІыкІум ыныбжь илъэсищ хъугъэмэ ыкІи адрэхэр зэкІэ псаухэмэ

Орденыр къызыфагъэшъуашэхэрэм зэтыгъоу сомэ мин 50 араты. Аш нэмык Тэу «ІофшІэным иветеран» зыфи Порэ ц Пор ахьыным ифитыныгъэ ыкІи ахэм афэдэ-

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

<u>Трибунэ шъхьафит</u>

ИгущыІэ епцІыжьыгъэп

джэн къэлэ цІыкІум игъогухэри, къэлэ администрацием ипащэ игуаилъэсрык Іуап Іэхэри дэгъоу зэра- дзэу Н.С. Долотовым ят Іонэрэу зыгъэктэжьыгъэхэр къэзыІотэрэ тхыгъэу чъэпыогъум ыкІэм тигъэзет къидгъэхьэгъагъэм общественнэ транспортыр къызщыуцурэ чІыпІэхэм ащашІыгъэ тетІысхьапІэхэр гъуанэхэу къызэрагъэнагъэхэри къыщиІощтыгъ. ООО-у «Благоустройство» зыфиІорэм ащ пае фядгъэхьыгъэгъэ письмэм а обществэм ипащэу И. Пикиновым джэуап къыритыжьыгъагъ. Ар зыкІи Шэуджэн къэлэ цІыкІум щагъэуцугъэ тетІысхьапІэхэм афэгъэхьыгъагъэп, ау тапэкІэ агъэпсыщтхэ тІысыпІэхэм пхъэмбгъухэр зэголъыхэу, гъуанэ ямыІэу атыраІулІэнэу къыщиІощтыгъ. Тэ «тишІоигъоныгъэхэр къыдалъытэхэзэ», ахъщэ яІэ хъумэ тетІысхьапІэхэм къащыкІэрэ пхъэмбгъухэр атыраІулІэжьынхэу, ау ар илъэсыкІэр къимыхьэзэ афэмыгъэцэк Іэщтэу ары И. Пикиновым игуадзэу Е.В. Ере-

Къалэу Мыекъуапэ щыщ Шэу- менкэм къытиІогъагъэр. Нэужым фэдгъэзэгъагъ. ИлъэсыкІэр къэмысызэ тетІысхьапІэхэр арагъэгъэтэрэзыжьынхэу ащ тыкъигъэгугъэгъагъ. ИлъэсыкІэр къэсынкІэ иІэжьыгъэр зы тхьамэфэ закъу.

Н.С. Долотовым игущыІэ ыгъэшъыпкъэжьыгъ. ИкІыгъэ илъэсым иаужырэ мафэхэм тетІысхьапІэхэм ащыкІэщтыгъэ пхъэмбгъухэр атырарагъэ Іул Іэжьыгъэх. Чиновникым ащ пае «тхьауегъэпсэу» етэІо. «Ар ежь иІоф, ипшъэрылъ» зыІонхэри къыхэкІыщт. Ари тэрэз. Ау рэзэныгъэр зыфэгъэхьыгъэр ыІуагъэр игъом зэригъэцэкІэжьыгъэр ары. Бэп ащ фэдэ зекІуакІэ чиновникхэм ащыщэу къызхафэрэр. Тигуапэ, тыфэраз, тапэкІи цІыфхэм ящы--кІэгьэ Іофыгьохие мехостифоІ есте І Іэ тыригъэтынэу, игъом афэгумэкІынэу тыщэгугъы.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

<u> Эросковововово ЛЪЭПКЪЫМ ЫНАПЭ ЗЫГЪЭДЭХЭРЭ ЦІЫФХЭР</u> овобововововово

чъыІэр гущыІэкІэ зыгъэфэбэрэ

Мухьэрбэч зышІэщтыгъэхэм, дэлэжьагъэмэ непэ къызынэсыгъэм ашІошъ хъурэп: «Сыд, ныбджэгъу узыхагъаплъэрэр?!» ыІомэ ІугушІукІызэ адыгэлІ шъыпкъэр къабгъодэмыхьаныр. Ащ ишыхьат ипсэукІагъэмрэ ишэн-зекІуакІэщтыгъэхэмрэ. Йни цІыкІуи, жъи кІи яныбджэгъуштыгъ, хэти зэрэдэгущыІэщт екІолІакІэ къыгъоты-

Акъым игугъу къашІы зыхъукІэ таурыхъ гъэшІэгъон горэм уедэІурэм фэдэу къыпщэхъу, джащ фэдизэу актер бэлахьэм ищы Ізныгъэ къэбар гъэшІэгъонхэмкІэ ушъагъэу щытыгъэшъ.

Философ горэм ыІогъагъ: «Шыфым игъашІэ къызэралъытэрэр ильэс пчъагъзу къыгъэшІагъэр арэп, ар дунаим зэрэтетыгъэ шІыкІэр ары нахь». Мы гущыІэхэр занкІэў Мухьэрбэч фэгъэзагъэхэў къыпщэхъу. Илъэс 38-у къыгъэшІэгьэ охътэ кІэкІым илъэсишъэм пеІэн лъэуж ащ къыгъэнагъ.

АгъэшІагъо икъоу, бэрэ аІоу зэхэпхыщт: «Тыда къыздикІыгъэр мыщ къыкъокІыгъэ зэчыишхор?» Ащи ушъхьагъу имыІ у щытэп. Ащ ятэу Огъурл гущы Ізным тегъэпсыхьагъэу, къоджэ къэбархэр дахэу гъэкІэрэкІагъэху, щхэнхэу къыІотэ-

жьыщтыгъэх. Арышъ, тым ылъ хэльэу ар кІалэм къылъы Іэсыжыыгъэнэу къычІэкІын.

Огъурл ишъэогъугъэ лІым ыгу къэкІыжьы: «СикІалэ Тбилиси щеджэ, къэкІожьмэ артист тэрэз хъун шъуІуа? — ышъхьэ феІожьы фэдэу, хэгупшысыхьапэзэ ар къысэупчІыгъагъ. ЕтІани къыпигъэхъожьыгъ. Хъун фае артист дэгъу, ащкІэ сыщэгугъы...»

Тыр хэукъуагъэп. Мухьэрбэч артист дэгъу хъугъэ, театрэми киноми цІэры о ащыхъугъ.

Акъыр Іэпкъ-лъэпкъ зэкІужь зиІэ лІы ищыгъэу щытыгъ. Мэкъэ тІысыгъэ дахэкІэ гущыІэ Іушхэр сценэм щигъэІущтыгъэх.

Зэгорэм Мухьэрбэч еупчІыгъагъэх: «Сценэм утетэу къэпІон фэе гущыІэхэр пщыгъупшэхэмэ, сыда хэкІыпІэу щыІэр?» аІуи. Джэуапым бэрэ ригъэжагъэхэп: «Уартистмэ къэпІон икъун бгъотынба?!» Ащи къеушыхьаты исэнэхьаткІэ Акъым Тхьэшхом къыхилъхьэгъэ ІэпэІэсэныгъэ икъу зэрэхэльыгьэр.

Артист хьалэмэтыр дэгъоу зышІэщтыгъэхэм къаІотэжьы ар сценэм тет хъумэ, Урысыем иартист цІэрыІохэу Смоктуновскэм, Лавровым, нэмыкІхэм арагъапшэу,

Умыхъожьышъун цІыф щымыІзу alo, ау джэнджэш горэ ащ тыгу къырегъахьэ. Арэу зыкlатloрэми лъапсэ горэ имы зу щытэп. Тэ тызэреплъырэмкіэ, непэ искусствэм Іоф щызышІэхэрэм къахэгъотэгъуай театрэмрэ киномрэ яартистыщтыгъэу, адыгэм ыцІэ чыжьэу зыгъэІушъугъэ, лъэпкъым ишъыпкъэу фэлэжьэгъэ, ицІыфыгъэкІэ искусствэм лъэужышхо къыхэзынэгъэ Акъ Мухьэрбэч фэдэ цІыф гъэшІэгъон. «Ащ фэдэ цІыф дунаим илъэсишъэм зэ къытехъо» языгъэlуагъэр Мухьэрбэч фэдэхэр арэу къычіэкіын.

ахэри пщигъэгъупшэхэу ирольхэр къышІыщтыгъэхэу.

Зы лъэхъанэ горэм ар Къэбэртэе-Бэлъкъарым кІожьи, ащ итеатрэ Іоф щишІагъ. Ащыгъум цІыфхэм къащыхъугъагъ тиреспубликэ иадыгэ театрэ ипэІухьохэр зэфишІыжьыгъэу. Ары шъхьае, ыгуи, ыпси зыдэщыІэр, апэрэ лъэбэкъухэр зыщидзыгъэр черкес театрэр арыти, ащ къымыгъэзэжьын ылъэкІыгъэп. Мухьэрбэч, укъэкІожьыпагъа аІуи къызеупчІыхэм ащ мырэущтэу джэуап аритыжьыгъагъ: «Тыда къыздэзгъэзэжьыщтыр? Къэбэртаери Щэрджэсри зы адыгэ чІыгуба, хэгьэгуба?! Тыдэ сыщы-Іэми сызыфэлажьэрэр сильэпкъ ары». Джащ фэдэ лъэпкъыпсэ-хэкупсэу Акъыр щытыгъ.

Мухьэрбэч театрэм имызакъоу кином иартист бэлахьэуи щытыгъ. КъэГуагъэмэ хъущт, тилъэпкъыкГэ кином зыщызыушэтыгъэхэмкІэ апэрэу ар зэрэщытыр. Ари шыхьат фэхъу ащ иІэпэІэсэныгъэ зэрэиныгъэм.

«Таджик» киностудием иредакторщтыгъэу Маджидов Музафар ыгу къегъэкІыжьы Мухьэрбэч Іоф зыдишІэгъэ лъэхъаныр:

Мухьэрбэч цІыф шъабэу щытыгъ, щыІэныгъэр, цІыфхэр шІу дэдэ ылъэгъущтыгъэх, сценэм ехьылІагъэмэ, ащкІэ къогъанэ зымышІырэ артистыгь, лІыгьэшхо хэлъыгъ. «Гляди веселей» зыфиІорэ фильмыр тырахыщтыгъ. Градус 40-м къехъу фабэу щыІагъ. Ащ фэдэ «мэшІуаем» щыгъын фабэхэр щыгъхэу сыхьати 8-м къехъу ролым Іоф дишІэн фызэшІокІыгъ. ЦІыф узынчъэмкІи ар лъэшэу щэчыгъоягъэ. ЫужыкІэ зипсауныгъэ къыкІичыгъэ Мухьэрбэч ар зэрэфэукІочІыгъэр дгъэшІагъоў бэрэ игугъу тшІыжьыщтыгъ. Сыд къин ельэгъуми адыгэгу зыкІоцІылъ кІалэм иІофшІэн къехьылъэкІэу зыкІи къызыхигъэщыгъэп.

цІыфыгъ

«Хромой дервиш» зыфиІорэ фильмым хэтыгъэ «Черкесым» ироль аужырэу ащ къышІыжьыгъэхэм ащыщ. Сценарием зэритымкІэ Акъым ироль эпизодическэу щытыгъ. ГущыІэ зытІу нахьыбэп къы-Іонэу щытыгъэри, арэу щытми Мухьэрбэч зэкІэми агуригъэІон ылъэкІыгъ а ролым фильмэм мэхьанэшхо зэрэщыри Іэр, икупк І шъхьа Іэмэ ар зэращыщыр. Нахь гъэшІэгьоныжьыр ащ къыІон фэегъэ гущыІэхэр ежь ыбзэкІэ къызэришІыгъэхэр ары.

Киностудиеу «Узбекфильмым» иактерэу Играшев Шухрат ыгу къэкІыжьы «Хромой дервишым» ащ ироль къызэрэщишІы-

.. актер хьалэмэтыгъ, иІофшІэнкІэ пхъашэу зыфыщытыжьыщтыгъ, зышъхьасыжь иІагъэп. Мы фильмэм Мухьэрбэч ІупкІэу къыщигъэлъэгъон ылъэкІыгъ шІу дэдэ ыльэгъурэ, къызыхэкІыгъэ адыгэ лъэпкъым къыкІугъэ гъогуонэ хьыльэр, ащ къыкІэльыкІогъэ насыпынчъагъэр...

Нэгум къыкІэгъэуцогъуай Мухьэрбэч псэугъэмэ, адыгэ лъэпкъымрэ Урысыемрэ яискусствэ -оІшесыф ша еІммынеалытеІсам кІынэу щытыгъэр! Щэч хэмылъэу чІэтынагъ цІыф къызэрымыкІо, ау сыдкІэ тыамала? Тиамалыр ащ фэдэ цІыфышхом инэпэеплъ нэфхэр къэухъумэгъэнхэр арышъ, ар зыфэдагъэр цІыфхэм алъыдгъэІэсыныр типшъэрылъ.

Титхыгъэ тыухынэу тыфай артист цІэрыІом Гончаевэ Любэ фитхыгъэ усэ-сатырхэмкІэ.

Дунаим ехыжьых дэгьум идэгъужьхэр, Ехыжьых ягугьэпІэ пстэури ыкІэм намыгъэсыгъэу, Ехыжьых япшъэрылъ шъхьаІэ амыгъэиэкІагъэу Іахылхэр, ныбджэгьухэр гуГэхэу къызэханагьэу...

Шъыпкъэр пІощтмэ, Акъ Мухьэрбэч дэгъухэм анахь дэгъужьыгъ. Джащ фэд дунаим къызэрэтенагъэри.

АБИДЭКЪО Люсана.

Фильмэу «Черкесым» ишІухьафтынхэр

Фильмэхэм ямеждународнэ фестивалэу къэралыгъоу Монако щы Іагъэм апшъэрэ тын лъапІэу 7 къыфагъэшъошагъ М. Къандурым ыгъэуцугъэ фильмэу «Черкес» зыфиГорэм.

Режиссер-сценаристэу ыкІи продюсерэу Къандур Мухьадин ифильмэу «Черкес» зыфиІорэр зыфэгъэхьыгъэр я 20-рэ лІэшІэгъум иегъэжьэгъум Уры-

сые пачъыхьэм адыгэхэм лъэпкъгъэкІод заоу къаришІылІагъэм ыпкъ къикІэу, тилъэпкъэгъухэм ячІыгужъ арагъэбгыни, хымэ хэгьэгухэр псэупІэ зэрафэхъугьэр

Джащ тетэу адыгэ купышхор Иорданием ичІынальэ къыщыуцугъагъ, ащ джы къызнэсыгъэми адыгэхэр щэпсэух, япчъагъэкІэ нэбгырэ мини 120-рэ мэхъух. Адыгэ хэхэсхэмрэ арабэу а къэралыгъом исхэмрэ пытэу зэкъоуцогъагъэх, пачъыхьэу Абдалла хэгъэгум ипащэу уцунымкІэ тилъэпкъэгъухэм яшІогъэшхо къагъэкІуагъ. Ащ хэр ыгъэуцугъэх.

пае Иорданием иІэшъхьэтетхэм адыгэхэм шъхьэкІэфэ ин къафашІы, адыгэхэм къахэкІыгъэхэр ІэнэтІэшхохэм аІуагъахьэх, пачъыхьэмрэ ащ иунагъорэ къэзыгъэгъунэрэ гвардием хэтхэр зэкІэ адыгэх.

Иорданием щыпсэурэ адыгэхэм цІыф гъэсагъэхэр, еджэгъэшхохэр, генералхэр бэу къахэкІыгъэх. Ахэм зэу ащыщ тыкъызтегущыІэрэ Къандур Мухьадини. Ар тхэкІошху, режиссер, сценарист, композитор, хэхэс адыгэхэм хьэзабэу ащэчыгъэм фэгъэхьыгъэ романхэр иІэх, фильмэзыфиІорэ фильмэр Монако щыІэгъэ международнэ фестива--ынеап мып къуиблыкІэ къыщыхагъэщыгъ, ар фильмэ анахь дэгъоу алъытагъ, джащ фэдэуи режиссер ІофшІэгъэ анахь дэгъоу ыцІэ къыраІуагъ, исценарии къыкІэхьан къахэкІыгъэп. Иорданием щыщ

актрисэу Сахар Бишарэ бзылъфыгъэ роль шъхьаІэу фильмэм къыщишІыгъэм пае щытхъу фаГуагъ.

Фильмэхэм яфестиваль зэрэкІуагъэм, ежь илентэу «Черкес» зыфиІорэм Монако щытхъушхоу къыщилэжьыгъэм зэреплъырэм къатегущыІэнэу тызельэІум мары къытиІуагъэр: «Ащ фэдэ текІоныгъэшхо фильмэм къытфихьыным тежэгъахэп. Ащ ыпэкІэ тифильмэ жюрим ынаІэ къызэрэтыридзагъэр, фильмэ 500-у фестивалым хэлажьэхэрэм ащыщэу номинантиблым зэрахэфагъэр тэркІэ лъэшэу лъэпІагъэ. Тэ тыщыгъозагъ гум лъы Іэсырэ

«Черкес» фильмэхэр тэтыем къенэкъокъухэрэм зэрахэтыгъэхэр, ау ащ фэдэ текІоныгъэшхо тшІынэу тежэгъахэп.

Тилентэ Іоф дэзышІэгъэ пстэуми, гъэхъагъэр къэзыгъэблэгъэгъэ пстэуми лъэшэу тафэраз, «тхьэшъуегъэпсэу» ясэІо. Йордан лъэныкъоми къытенагъэ -ичм мехостифоІ нешехеє пеІнш ныгъоу апылъхэр нахь макІэ шІыгъэнхэмкІэ, адыгэ хэхэсхэр мы чІыналъэм къызэкощыжьхэм ящыІэкІэ-псэукІэ зыфэдагъэр шъыпкъэм пэблагъэу зэтегъэуцожьыгъэнымкІэ. Сыдэу хъуми, апэрэу адыгэ лъэпкъым итарихъ щыщ Іахьышхо экранышхохэм тыкъыщытегущыІагъ.

Фырэ Руслъан къыгъэлъэгъогъэ роль цІыкІур анахь дэгъоу хагъэунэфыкІыгъ, ащ адыгабзэкІэ къыІогъэ псалъэр лъэшэу агу рихьыгъ залым чІэсыгъэхэм.

Фильмэм гъэхъагъэу фестивалым щишІыгъэм анаІэ къытырадзагъ, къихьащт илъэсым фестивалэу щыІэщтхэм тарагъэблэгъагъ, ахэм ащыщых Франциемрэ Германиемрэ, Гурыт КъокІыпІэм ихэгъэгухэми «Черкесыр» къыщыдгъэлъэгъощт.

Иорданием фильмэр къызыщагъэлъагъом а мафэхэм американскэ блокбастерэу «Аватар» зыфиІоу экран шъуамбгъом къыщагъэлъэгъуагъэм ахъщэу къыхахыгъэмкІэ рекордэу ыгъэуцугъэр тилентэ риутыгъ.

кІ у сакъытегущы І эмэ сшІоигъу. Іофхэр дэгъоу кІэкІыхэмэ, гъэмафэм иублэгъум фильмэу «Иммигрант» зыфиІорэр тетхыщт. Ар къызтегущы Іэрэр я 19-рэ л ІэшІэгъум ыгузэгу адыгэхэр егъэзыгъэкІэ Тыркуем ичІынальэ зэрэкощыжьыгъагъэхэр ары. Хы ШІуцІэ Іушъом лентэр щытетхыщт. Сценариер хьазыр. Ар сэ стхыгъэ, Бэлэгъэ Любэ къызде-Іагъ. Джы текстым изэдзэкІын тыпыль, джащ фэдэу зэхэщэн, финанс Іофхэм ауж тит. Мэфэ заулэкІэ Самсун сыкІощт хэхэс адыгэхэм сырагъэблэгъагъэшъ, фильмэу «Черкесыр» Тыркуем фоЇи манеалоалеалеаларным и Іоф тытегущыІэщт.

«Иван да Марья» зыфиІорэ проектэу урысые пачъыхьэу Иван Грознэмрэ ащ ишъхьэгъусэу къэбэртэепщым ыпхъу Гощэунаерэ къатегущы Іэрэр бэшІагъэ зыщылъыр, джы ащ Іоф дэтшІэныр едгъэжьэщт. Сироман техыгъэ фильмэ згъэхьазырынэу Иорданием къысфигъэшъошагъ. Ар зыфэгъэхьыгъэр 2003-рэ илъэсым США-м идзэхэр Ирак зехьэхэм къэралыгъо музеим осэшхо зиІэ экспонатхэр зэрэч Гатыгъук Гыгъагъэхэр ары. Лентэр Иорданием щытырахышт».

Кинорежиссерэу Къандур Мухьадин итворческэ гухэльхэм

тагъэгушІо, имурад пстэури къыдэхъунхэу тыфэлъаІо. Мухьадин иІофшІагъэхэм тилІэуж ныбжык Гэхэм гушхоныгъэ къахалъхьэнэу, нэмык лъэпкъхэмкІэ щысэшІу къагъэлъагъоу дунаим тетыгъэ тинахыжъышІухэм

яшэн-хабзэхэр зыщамыгъэгъупшэнэу тяджэ.

ТЭХЪУТЭМЫШ Анет. Сурэтым итхэр: Фырэ Рус-ТапэкІэ гухэлъэу тиІэхэм кІэ- лъанрэ Къандур Мухьадинрэ.

Адыгэхэм яхьылІэгъэ тхылъ Іуш

Мы аужырэ ильэсхэм адыгэхэм-черкесхэм яхьыл Гагъэу урысыбзэкІи, адыгабзэкІи, инджылызыбзэкІи къыхаутырэр макІэп. Ахэр япчъагъэкІэ адрэ цІыф лъэпкъхэм акІэмыхьэхэрэми, цІыфыгъэу, лІыгъэу, зэхэтыкІэ-зэхэхьакІэу яІэхэмкІи, дунэе культурэм халъхьагъэмкІи, -еатанедефеде сатынтифакахашк хэмкІи ауж къинэхэрэп. Адыгэхэм яхьыл Гагъэу гъэзетхэм къыхаутырэр макІэп, ахэм адыгэм къырык Іуагъэр гъэш Іэгъонэу къагъэлъагъо, ау икъоу зэхэфыгъзу, зэкІэльыкІокІэ гъэнэфагъэ хэлъэу, зэхэугуфыкІыгъэу къэзытырэр зырыз. Нахьыбэр урысыбзэкІэ тхыгъэ. Ахэм зыкІэ ащыщ бэмышІэу Москва къыщыдэкІыгъэ монографие гъэшІэгъоныр. Ар шІэныгъакІэадыгэ тарихъым ехьылІэгъэ фактхэр научнэгъэшхо хэльэу уапашъхьэ къырегъэуцох.

Зигугъу къэсшІырэр Адыгэ къэралыгъо университетым ипрофессор у Шэуджэн Эмилие 2010-рэ илъэсым къыдигъэкІыгъэу «Адыги (черкесы) в пространстве исторической памяти» зыфиІорэр ары. Тхылъыр урысыбзэкІэ тхыгъэ: псынкІэу уеджэ, шІэныгъакІэхэр щысэ -пысшестыски е ІммехностеПшест къэжьыхэзэ, авторым игупшысэ Іушхэр тхылъеджэм негъэсых. ЕтІанэ лъэшэу тхыльым узэригъэразэрэр ежь авторым еплъыкІ у Іофыгьоу къызытегущы Іэрэм фыриГэр шъхьэихыгъэу, гу--алыхт еІмехоІмы еІыш еджэхэм зэрапигъохырэр ары.

Авторым тарихъ фактхэм еплъыкІэ гъэнэфагъэ, адрэ шІэныгъэлэжьхэм атекІэу зэрафыри-Іэм тегъэразэ. Ай тхылъым ыуасэ, ыкІуачІэ къеІэты. Адыгэхэр мэкІагъэхэми, адрэ цІыф льэпкъмэ захамыгъэкІуакІэу зэрэщытыгъэхэр, тыдэ загъэзагъэми лІыгъэ ахэлъэу зэрэзекІощтыгъэхэр нэрылъэгъу Шэуджэным къышІын ылъэкІыгъ. Ар ащ тетэу авторым къызыкІыдэхъугъэр адыгэмэ сыд ашІагъэми, сыдэущтэу зекІуагъэхэми зытетын льэпсэшхо яІагьэшь ары. Ащ фэдэ лъэпсэ пытэ мычэнэу, сыд фэдэ къин къытеуагъэк Іи къызэкІэмыкІонэу ышІагъэхэр, зэрэзекІуагъэхэр хэгъэчъыхьагъэу илъэс минипшІ пчъагъэм зэхилъхьагъэу, ыгъашІоу иІэр нартмэ яэпос ары. Ащ зэкІэ псэукІэу иІагъи, культурэ баеу образ гъэшІэгъонхэр зыхэтыр, ульфыгьэми бзыльфыгьэл язекІуакІэ, нахыжъыр зэралъытэщтыгъэр, къакІэхъорэ ныбжьыкІэхэр Іушыгъэ хэлъэу зэрагъасэщтыгъэхэр, шэпхъэ гъэнэфагъэ зэря Гагъэр авторым къытын ылъэкІыгъ. Ахэр зэкІэ тхылъым къызыщигъэлъэгъуагъэр апэрэшъхьэу «Адыгэмэ ахидат мыажеІш естеІлыахк льапсэу фэхьугьэр» зыфиІорэр ары. Ащ фэдэ зэфэхьысыжь ышІыным пае Іофыгъоу къызытегущы Гэщтым Гофышхо дишІагъ; тарихъым пыль шІэныгъэлэжьхэм нэІуасэ зафишІыгъ. АхэмкІэ Шэуджэн Эмилие екІолІакІ у и І эхэм уагъэразэ. Тхыбзэ зиІэгъэ лъэпкъхэм алыгэхэм къащамыгъакІзу, нарт эпосэу яІэм--енк емалпеал еІиг егдыхт еІл къокъчн зэрилъэк Іыщтыгъэр, адыгэ хабзэм ащкІэ культурэшхо зиІагъэхэм адэбэкъонэу амал зэ-

риІагьэр авторым ІупкІэу къыгъэлъэгъуагъ. БэшІагъэу, тиэрэ ыпэкІэ, я VIII — VII-рэ лІэшІэгьухэм къащегъэжьагъэу, адыгэмэ нарт эпосыр зэряІагьэр щысэхэмкІэ авторым къегъэльагъо. Ащ дакІоу адыгагьэм, адыгэ хабзэм хъулъфыгъэхэми бзылъфыгъэхэми пшъэрылъэу афишІыхэрэр шІэныгъэлэжьхэм къарегъа-Іо. ГущыІэм пае, Дж. Лонгворд къеІожьы: «Адыгэ цІыфыр зэкІэмэ зэлъашІэнэу фит зышІырэр шэн-зекІокІищ — лІыблэнагъэр, жэбзэ дахэр, хьакІэхэр гушІоу ригъэблэгъэнхэр, ыгъэшІонхэр, ыхьакІэнхэр». Ащ фэдэу Іушыгъэшхо хэлъэу адыгэмэ яхьылІагъэу тхылъым иавтор щысэу къыхьырэр макІэп. Ахэм уагъэгушІо, уагъэгушхо, джы къызнэсыгъэми цІыфыр къэзыгъэдэxənə iliəhxən axəhəəv kəlitkləxəv хьэхэрэр пІугъэнхэмкІэ яшІогъэшхо къызэрэкІощтым щэч хэльэп. Арышъ, ныбжьыкІэхэм мы тхылъэу тыкъызтегущы Гэрэр къашъхьэпэщт. Тхылъым шТуагъэу хэлъмэ ащыщ нарт эпосым адыгэмэ ящыІакІэ дэгъоу хэлъыгъи, щыкІагъэу яІагъэри къызэригъэлъагъорэр. Ар пшІошъ ыгъэхъуным фэлажьэу профессорым щысабэ къехьы. Ащи тхылъыр къегъэбаи.

ЯтІонэрэшъхьэу «Античные свидетельства: первый опыт письменной фиксации» зыфиІорэр къызытегущыІэрэр урымхэм, Италием (Рим) иш Гэныгъэлэжьхэм адыгэхэм къараІолІагъэхэр ары, адыгэхэм ятарихъ щыщ фактхэр, нарт эпосыр къызытегущы Ізхэрэр нэмык І лъэпкъхэм зэранэсыгъэр авторым ІупкІ у къы Іотагъ.

Ящэнэрэ пычыгъоу «Расширение пространства и времени исторической памяти: взгляд извне» зыфиІорэм дэгъоу къызэхефы, къетхыхьэ адыгэхэм ятарихъ КъохьэпІэ къэралыгъохэм, ахэм ащыпсэурэ цІыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэм зэранэсыгъэр. Ащ тарихъыр шІу зыльэгъухэрэм адыгэмэ ятарихъ ехьылІагьэу материалык Тэу къыхагъотэщтыр макІэп.

КъохьапІэмрэ КъокІыпІэмрэ ащыпсэурэ цІыфхэм адыгэхэм духовнэ культурэ бай зэряІэр ятхыгъэхэм къащаІоу хъугъэ, ащ адыгэхэр къыгъэгушхуагъэх. Ащи пІуныгъэ лъэныкъомкІэ -еалы неІи еагафенеат енеахем кІышт, тишІэныгъи лъэшэу къыхегъахъо, тыкъегъэбаи.

-ыпаза еметары ейтынен БэшГаэу шІэныгъэлэжьэу КъохьэпІэ ыкІй КъокІыпІэ къэралыгъохэм ащыпсэухэрэ цІыф Їушхэм къатхырэмэ адыгэхэр игъэкІотыгъэу къагъэльагъо зыхъугъэр. Ахэм еметыда фехостиоІшыг еждк къахэкІ у хъугъэ. Ащ епхыгъзу адыгэхэм тхэкІэ-еджакІэ зэрагъашІэ ашІоигъоу зырызхэр къахафэхэу рагъэжьагъ. Ари лъэпкъым икультурэ лъыкІотэным итамыгъ. Ахэм ащыщы--єІшєІл еq-XIX — IIIVX в хест гъухэм тхэкІэ-еджакІэхэр къызыІэкІэзыгъэхьагъэхэу Хъан-Джэрые, Нэгъумэ Шорэ, Сихъу Сэфэрбый, ахэм анэмыкІхэри. Ахэм тхакІэрэ еджакІэрэ зэрэзэрагъэшІагъэм нэмыкІэу тхыльеІна еметыда, желых так тех ехьылІагъэу ушэтын ІофшІэнхэри агъэцэк Гагъэх. Ау, гукъау нахь мышІэми, ахэм ащыщхэр пасэу дунаим ехыжьыгъэх. ГущыІэм пае, Хъан-Джэрые, Нэгъумэ Шорэ илъэс 36-рэ, 43-рэ естыне петын тыры тырыны атысыны тырыны тыры

Мы зигугъу къэтшІыгъэ адыгэ просветительхэм яхьыл Гагъэу яплІэнэрэшъхьэу «Кавказская война: трудные пути памяти» зыфиІорэм адыгэмэ зэо жъалымэу Урыс пачъыхьэм къаришІылІагъэм тхьамык Гагъоу къафихьыгъэм мурадэу а заомкІэ пачъыхьэм иІагъэр шъыпкъэгъэ-пытагъэ хэлъэу тхылъым къыщигъэлъэгъуагъ. Адыгэхэм къинэу альэгъугъэр, ащ хэкІодагъэр зэрэбэр, хэмык Годагъэхэри хы ШІуцІэм пцэжъые Іус зэрэщыхъугъэр къеГуатэ.

Ятфэнэрэшъхьэу «Трансформация исторической памяти» зыфиІорэм адыгэхэр Тыркуем зэкТожьхэм къинэу алъэгъугъэр джыри зэу игъэкІотыгъэу къыгъэлъэгъуагъ.

адыгэхэм Совет къэралыгъом щы Гак Гэу къариты гъэм къащытегущыІэ. Ахэри гъэшІэгъоных, ау тхылъеджэмэ ахэр нахь ашІэ, ахэм нахь ащыгъуазэх, шІэныгъакІзу тхылъеджэмэ къаІэкІигъахьэрэр нахь макІ. Ау ахэми пшІогъэшІэгъонэу уяджэ.

КІэкІэу къэпІон хъумэ, тхылъым уемызэщэу уеджэ, пшъэрыльэу авторым зыфишІыгьэхэр ыгъэцэкІагъэхэу теплъы. ПІуныгъэ ІофымкІэ ащ лъэшэу ишІуагъэ къэкІощт. Хэт еджэми, шІэныгъакІэхэр адыгэмэ ятарихъкІэ къыІэкІэхьащтых, идуховнэ байныгъэ хигъэхъошт.

БЛЭГЪОЖЪ Зулкъарин. Адыгэ къэралыгъо университетым ипрофессор.

Зэныбджэгъухэу Нэхэе Асльанрэ Виктор Захарченкэмрэ.

Дунаим щызэлъашІэрэ хорыр тихьакІ у тлънтэжьнрэп. Илъэс къэс концертхэр Мыекъуапэ, тирайонхэм ащыщхэм къащетых. Урысыем инароднэ артистэу, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Краснодар краим, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Адыгеим ящытхъуцІэхэр зыхьырэ композитор цІэрыІоу, ансамблэу «Ислъамыем» ихудожественнэ пащэу Нэхэе Аслъан пчыхьэзэхахьэм къызэрэщи Гуагъзу, къззэкъ хорымрэ Адыгеимрэ язэпхыныгъэхэр щыГэныгъэм щыпытагъэх. Къэзэкъ хорыр, АР-м иансамблэ цІэрыІохэу «Налмэсыр», «Исльамыер» зэгъусэхэу Москва, Санкт-Петербург, Урысыем и Къыблэ шъолъыр концертхэр къащатыхэу бэрэ къыхэк і.

<u>Пащэр зэлъашІэ</u>

Къэзэкъ хорым ихудожественнэ пащэу Виктор Захарченкэм зэрыгушхорэ щытхъуцІэхэр иІэх. Урысыемрэ Украинэмрэ янароднэ артист, Урысыем и Къэралыгьо шІухьафтын къыфагьэшъошагь, Дунэе шІухьафтынхэм яла-

ТИФЕСТИВАЛЬХЭР

лауреатых

Студентхэмрэ ныбжьыкІэхэмрэ я Дунэе фестивалэу «Рождественские связки» зыфиlоу Шъачэ щыкІуагъэм Адыгэ Республикэм икіыгъэхэм хагъэунэфыкіырэ чіыпіэхэр къыщыдахыгъэх.

Авторскэ орэдхэр къэзыІогъэ кІэлэцІыкІухэм азыфагу щык10гъэ зэнэкъокъум Тыкъо Ру занэ апэрэ чІыпІэр къыщыдихыгь, лауреат щыхъугь. Бжыхьэкъоежъым иныбжьыкІэ ансамблэ Михаил Арзумановымрэ Хьатитэ Алинэрэ яорэдхэу Кавказ фэгъэхьыгъэхэр къы-Іуагъэх. Купым апэрэ чІыпІэр къыхьыгъ, Екатерина Жученкэм фортепианэмкІэ произведениер къпригъэЈуагъ, апэрэ чІыпІэр къыфагъэшъошагъ.

Тыкьо Рузанэрэ Екатерина Жученкэмрэ искусствэхэмк Іэ Тэхъутэмыкьое районым иеджапІэ зыщагъасэ. Хьатитэ Алинэ тиныбжьык Іэхэр фестива-

лым фигъэхьазырыгъэх.

Кубань и Къэралыгъо Академическэ къэзэкъ хор иконцерт зэкъошныгъэм ипчыхьэзэхахьэ фэдгъадэу Мыекъуапэ щыкіуагъ. «Налмэсым» и Унэ щызэха-щэгъэ зэхахьэм тіысыпіэ нэкі щыбгъотыжьын плъэкіынэу щытыгъэп.

Искусствэм нэІуасэ тызэфишІи, ныбджэгъу Виктор Захарченкэмрэ сэрырэ тызэфэхъугъ, - къыщиЈуагъ пчыхьэзэхахьэм композитору Нэхэе Аслъан. — Къэзэкъ хорымрэ «Ислъамыемрэ» ижъырэ орэдхэм псэ къапагъэкІэжьы, лъэхъаным диштэу агъэжъынчых. Виктор Захарченкэр зэкъошныгъэм игъэпытэн, AP-м икультурэ афэлажьэ. **Тирес**публикэ итын анахь лъапІзу медалэу «Адыгеим и Щытхъузехьэр» фагъэшъошагъ. В. Захарченкэр Адыгэ Республикэм инароднэ артист, Адыгеим искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшху.

ИскусствэхэмкІэ Адыгэ республикэ колледжым щеджагъэхэр, ансамблэу «Казачатэм» къыхэкІыгъэ ныбжыыкІэхэр къэзэкъ хорым хэтых. Виктор Захарчен-

кэм республикэмрэ краимрэ язэпхыныгъэхэр искусствэм зэрэщылъыкІуатэхэрэр пІуныгъэмкІэ кІочІэ лъэшэу ылъытагъ.

Чыристан диныр Адыгэ Республикэм щызылэжьыхэрэр концертым чІэсыгъэх. Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ я Епископэу Тихон пчыхьэзэхахьэм къыщыгущыІагъ. Виктор Захарченкэр зыпыль Іофым имэхьанэ жъй зэрэмыхъурэр игупшысэ къыщыхигъэщыгъ.

Адыгэ Республикэм культурэмкІэ иминистрэу Чэмышъо Гъазый зэкъошныгъэм изэхахьэ къыщиІуагъэри щыІэныгъэм къыхэхыгъэу тэлъытэ. Концертым еплъыгъэхэмрэ къэзэкъ хоеГран какашулк едмехтех мыд зэхахьэм нахь зэфищагъэхэу министрэм ыльытагь. Къэзэкъ хорым изэхъокІыныгъэмэ Чэмышьо Гъазый ащыгъуаз. Мыгъэ цІэрыІо зэрэщыхъугъэр.

хорыр илъэс 200 зэрэхъурэм фэшІ юбилей концертыр Адыгэ Республикэм икъэлэ шъхьаІэ къыщитынэу къыригъэблэгъагъ.

- Тигуапэў Мыекъуапэ джыри тыкъэкІощт, мэфэкІ концертыр къыщыттыщт, — къыщиІуагъ зэ-хахьэм Виктор Захарченкэм.

<u>Концертыр</u>

хэкІотагъэхэр нахьыбэ хъухэу концертым щытлъэгъугъэх. Артистхэм бэрэ Іэгу афытеуагъэх, орэд пэпчъ икІэрыкІэу къаІонэу кІэльэІущтыгъэх. Къэзэкъхэм ятарихъ, шэн-хабзэмэ афэгъэхьыгъэ произведениехэр зэхахьэм щыІугъэх. Артистхэу Валерий Медведевым, Демид Коротенкэм, Владимир Заниздрэ, Марина Ищенкэм, нэмыкІхэми орэдхэр къыхадзагъэх.

«Казачатэм» щапІугъэ Ольга Коняхинам мэкъэ дахэкІэ къэзэкъ орэдыр къыІуагъ, пчэгум дахэу къыщышъуагъ. Ащ икІэлэегъаджэу Наталья Уваровами фэразэхэу Іэгу фытеуагъэх. Пчыхьэзэхахьэм щытхъур къыщызыхьыгъэмэ Виктория Мельничук ащыщ. Макъэр зэригъэфедэрэмкІэ Европэм икультурэ пытэу хэуцуагъэу плъытэ хъущт.

Хорым «Ислъамыер» <u>игъусэщт</u>

Къэзэкъ хорым июбилей концертэу Москва, Кремлым щыкІощтым ансамблэ анахь цІэрыІохэр рагъэблэгъагъэх. ШэкІогъум и 12-м Москва щызэхащэщт мэфэкІ зэхахьэм «Ислъамыер» хэлэжьэнэу къызэрэхахыгъэр Виктор Захарченкэм къы Іуагъ. Ащ къеушыхьаты «Ислъамыер» дунаим

КІэлэеджакІохэр, зыныбжь

Зыщаушыхьаты-

世级

Зэхэзыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм

и Къэралыгъо Совет — Хасэр,

иминистрэхэм я Кабинет

КъыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм

лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм

ащыпсэурэ тильэп-

къэгъухэм адыряІэ

зэпхыныгъэхэмкІэ

ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет

Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор

шъхьаІэр

ДЭРБЭ

ТИМУР

Редакциер

зыдэщыІэр:

385000,

къ. Мыекъуапэ,

ур. Первомайскэр,

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79,

редактор шъхьаІэм

иапэрэ

гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-

пшъэдэкІыжь зы-

хьырэ секретарыр:

52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

гьэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиутыхэрэм мышъыпкъагъэу къахафэхэрэмкІэ къэзытхыгъэхэм пшъэдэкІыжь ахьы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым щылажьэхэрэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ылъэкІыщт. Гъэзетеджэхэм къытфагъэхьырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкІи къэзытхыгъэхэм аІэкІэдгъэхьажьыхэрэп.

Зыщыхаутырэр OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр,

> Пчъагъэр 4229 Индексхэр 52161

> > 52162

Зак. 23

268

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр

Сыхьатыр 18.00

Сурэтыр яІотакІу

Адыгеим исурэттехмэ я Союз илъэс 15 зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ къэгъэлъэгъон-хэу Мыекъуапэ щызэхащагъэмэ нэбгырэ 58-мэ яюфшіагьэхэр къырахьыліагьэх. Иван Кривком ыкіи Дмитрий Войновым апэрэ чіыпіэр афагъэшъошагъ.

АР-м исурэттехмэ я Союз итхьаматэу Аркадий Кирнос зэнэкъокъум ижюри пэщэныгъэ дызэрихьагъ. Ащ зэрилъытэрэмкІэ, ІофшІэгъэ 480-рэ сурэттехмэ къызырахьылІэм узыхэдэнэу къахэкІыгъэр макІэп. Республикэм иныбжьыкІэхэр, сту дентхэр, кІэлэеджакІохэр арых зэнэкъокъугъэхэр.

Сурэтыр тезыхырэм гуфэбэныгъэу хэлъыр иІофшІагъэкІэ къыІотэным имэхьанэ жюрир къыпкъырыкІызэ, искусствэм ныбжьыкІэхэр хэщагъэхэ зэрэхъухэрэм уасэ фишІыгъ. Ныбжыык Іэхэм тыкъэзыуцухьэрэ дунаир зэралъэгъурэ шІыкІэм, цІыфым ипсэукІэ, тарихъымрэ лъэхъанэу тызыхэтымрэ зэрэзэпхыгъэхэм, спортым, псауныгъэм игъэпытэн, нэмыкІхэми яхьылІэгъэ сурэтхэр гъэшІэгъоных.

Къэгъэлъэгъоным изэхэщэнкІэ культурэм иІофышІэхэр, ныбжьыкІэ организациемэ япащэхэр ІэпыІэгъу къафэхъугъэх. АР-м исурэттехмэ я Союз илъэс 20 зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъухэр нахь гъэшІэгьонэу агъэпсынэу тэгугъэ. Лъэпкъ культурэмрэ искусствэмрэ чІыпІэ хэхыгъэ щыряІэ

тшІоигъу. Сурэттехмэ адыгэ ныбжыыкІэхэр зэрахэмытхэми тегъэгумэкІы.

И. Кривкомрэ Д. Войновымрэ къызэрэтаГуагъэу, зэнэкьокъухэр ашІогьэшІэгьоныгьэх. СурэтхэмкІэ темэу узылъы Іэсын плъэк Іыштыр мак Іэп.

Сурэтым итхэр: апэрэ чІыпІэр къыдэзыхыгьэхэ Иван Кривкомрэ Дмитрий Войновымрэ.

Гандбол. Суперлигэр

ТекІоныгъэ дах

«Адыиф» Мыекъуапэ — «Университет» Ижевск — 29:25 Щылэ мазэм и 12-м Мыекъуапэ щызэдеш Гагъэх.

НэкІубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.